

Datum
2013-11-12

Diarienummer
2773/2013

Tandvårds och läkemedelsförmånsverket

Socialdepartementet
s.registrator@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.se

Yttrande över slutbetänkandet
Ansvarsfull hälso- och sjukvård (SOU 2013:44)
Dnr S2013/4872/FS

TLV, Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, lämnar följande yttrande över slutbetänkandet Ansvarsfull hälso- och sjukvård (SOU 2013:44).

Sammanfattning

TLV tillstyrker utredningens förslag.

TLV saknar däremot att utredningen inte tar upp att även apoteken är en del av hälso- och sjukvården. Utredningen berör inte alls hur patienters synpunkter på apotekspersonalens arbete kan fångas upp med syfte att förbättra hälso- och sjukvården.

På tandvårdsområdet vill TLV lyfta fram att det är vanligt att en folktandvårdsorganisation har en egen förtroendetandläkare som hanterar klagomål som patienten inte vill ställa direkt till den klinik där man behandlats. Denne tar hand om de flesta ärendena och ersätter i många fall patientnämndens arbete. Det kan därför vara värdefullt att, utöver de synpunkter som kommer till patientnämnderna, även fånga synpunkter från patienter som kommer in den vägen. Det vore också positivt om patienters synpunkter på privat tandvård finns med i arbetet med att utveckla och förbättra vården. I synnerhet som en stor del av vuxentandvården utförs av privata vårdgivare.

TLV vill i detta sammanhang också påtala användningen av begreppet förbrukningsartiklar skiljer sig åt mellan 3 d § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) och 18 § 2 och 3 lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m. och TLV anser att denna fråga bör ses över.

TANDVÅRDS- OCH LÄKEMEDELSFÖRMÅNSVERKET

Box 22520 [Fleminggatan 7], 104 22 Stockholm

Telefon: 08 568 420 50, Fax: 08 568 420 99, registrator@tlv.se, www.tlv.se

Org. nr 202100-5364

Avsnitt 3.5.3 och 3.8.2

TLV tillstyrker att bestämmelserna i första meningen av 3d § i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) flyttas till 6 kap. 4 § i den föreslagna lagen om organisation av hälso- och sjukvårdsverksamhet. Dessutom tillstyrker TLV att bestämmelsen i 3 d § andra meningen samt motsvarande bestämmelse i 18 c § andra meningen i hälso- och sjukvårdslagen om förskrivningsrätt avseende förbrukningsartiklar flyttas till förordning.

TLV vill med anledning av detta belysa att användningen av begreppet förbrukningsartikel, för produkter för urininkontinens, urinretention eller tarminkontinens i 6 kap. 4 § i den föreslagna lagen om organisation av hälso- och sjukvårdsverksamhet, används med avseende på helt andra produkter i lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m. I 18 § 2 och 3 lagen om läkemedelsförmåner m.m. används begreppet förbrukningsartiklar för produkter som behövs vid stomi och som förskrivs av läkare eller av annan som Socialstyrelsen förklarar behörig därtill eller produkter som behövs för att tillföra kroppen ett läkemedel eller för egenkontroll av medicinering. TLV anser att denna användning av begreppet förbrukningsartikel för olika produkter är olycklig. Det kan därför finnas anledning att se över det i kommande förordningsarbete som beskrivs enligt 3.5.3.

Avsnitt 6

TLV tillstyrker förslaget men vill lämna följande synpunkter. TLV anser att det i utredningen saknas resonemang kring apotekens hantering av patienters klagomål på vården samt kring apotekens hantering av klagomål på sin egen verksamhet.

Apoteken är en del av hälso- och sjukvården eftersom den farmaceutiska personalen (apotekare och receptarier) är legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal enligt patientsäkerhetslagen (2010:659). Den tillgänglighet som apoteken erbjuder i form av närhet till patienterna, generösa öppettider och farmaceutisk kompetens gör att apoteken har en nyckelroll i vårdkedjan. Apoteken expedierar årligen ca 78 miljoner recept.

I mötet med farmaceuten på apoteket uppmärksammas ibland patientens klagomål på och negativa erfarenheter av hälso- och sjukvården. TLV föreslår därför att apotekens roll i den systematiska hanteringen av patientklagomål bör utredas vidare. Genom att t ex erbjuda patienterna uppdaterad information om och kontaktvägar till Patientnämnder, Inspektionen för vård och omsorg (IVO), Läkemedelsverket och TLV skulle apoteken bidra till att slussa patienters klagomål till rätt instans.

När det gäller patienter som har klagomål på apotekets service eller apotekspersonalens agerande hänvisas de ofta att klaga hos det aktuella apoteksföretaget. I bästa fall kan situationen lösas där och då. I annat fall bör klagomålet slussas till rätt myndighet. Ansvar för att följa upp apotekens verksamhet är uppdelat på flera tillsynsmyndigheter. Läkemedelsverket ansvarar för att följa upp att apoteken har en säker hantering av läkemedel, TLV ansvarar för uppföljning av förmånslagen och IVO

ansvarar för uppföljning av farmaceuternas yrkesutövning som hälso- och sjukvårdspersonal. Utredningens förslag i avsnitt 6.2.2. att regeringen bör ge IVO i uppdrag att utveckla ett system för att aggregera, analysera, sammanställa och återföra erfarenheter från bl.a. anmälnings- och klagomålsärenden är bra och skulle stärka tillsynen inom hälso- och sjukvården. TLV föreslår att förslaget borde inbegripa och tydliggöra hur patienters klagomål mot apotek och apotekspersonal ska hanteras.

De tre myndigheterna som tillsynar apoteken bör samverka för att klagomålsärenden ska resultera i åtgärder som effektivt förbättrar apotekens verksamhet. TLV har för avsikt att fördjupa samverkan med IVO och Läkemedelsverket kring detta.

Utredningen pekar på vikten av enkla indikatorer som en faktor för att upptäcka allvarliga kvalitetsbrister och möjliggöra jämförelser mellan olika enheter. TLV vill uppmärksamma att det pågår ett regeringsuppdrag (Läkemedelsverket) om att utveckla kvalitetsindikatorer för apotek som skulle kunna användas i detta sammanhang.

På tandvårdsområdet redogör utredningen för att patientnämndernas verksamhet omfattar tandvård som bedrivs eller helt eller delvis finansieras av landstingen. Därutöver är det vanligt att en folktandvårdsorganisation har en egen förtroendetandläkare som hanterar klagomål som patienten inte vill ställa direkt till den klinik där man behandlats. Denne tar hand om de flesta ärendena och ersätter i många fall patientnämndens arbete. Det kan därför vara värdefullt att, utöver de synpunkter som kommer till patientnämnderna, även fånga synpunkter från patienter som kommer in den vägen.

TLV vill i detta sammanhang också lyfta fram att patienters synpunkter på privat tandvård tas om hand av Privattandläkarnas förtroendenämnd. Även de synpunkter som kommer Privattandläkarnas förtroendenämnd till del skulle vara värdefulla att sammanställa i arbetet med att utveckla och förbättra vården. I synnerhet som en stor del av vuxentandvården utförs av privata vårdgivare.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Sofia Wallström. Föredragande har varit medicinske utredaren Wing Cheng. Vid den slutliga handläggningen har deltagit chefsjuristen Leif Lundqvist, avdelningschefen Niklas Hedberg, juristen Ulrika Ternby och tillsynssamordnaren Anna Montgomery.

Sofia Wallström

Wing Cheng